

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Josefa Baxy v právní věci žalobce: **D. K.**, zast. Mgr. Martinem Prosserem, advokátem, se sídlem Melantrichova 477/20, Praha 1, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje,** se sídlem Lannova 193/26, České Budějovice, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 12. 2011, č. j. 10 A 75/2011 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 7200 Kč do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta Mgr. Martina Prossera.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ředitele pro řízení lidských zdrojů žalované ve věcech služebního poměru ze dne 27. 1. 2011, č. KRPC-1080-1/ČJ-2011-0200 OP, byla zamítnuta žádost žalobce o zpětné doplacení 150 hodin za výkon služby přesčas za roky 2008, 2009 a 2010.

Ředitel žalované rozhodnutím ve věcech služebního poměru ze dne 21. 6. 2011, č. ŘKŘ-1141/2011, podle § 190 odst. 8 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „služební zákon"), odvolání žalobce zamítl a uvedené prvoinstanční rozhodnutí potvrdil.

V odůvodnění rozhodnutí o odvolání ředitel žalované uvedl, že žalobce požaduje doplatit výkon služby přesčas do limitu 150 hodin v kalendářních letech 2008, 2009 a 2010,

neboť podle něho služba přesčas nebyla nařízena v důležitém zájmu služby a přesčasové hodiny nebyly ničím odůvodněny. Vykazování služby přesčas však bylo v dané věci podle ředitele žalované prováděno v souladu se služebním zákonem, rozkazy a nařízeními služebních funkcionářů, jak vyplývá z plánu služeb za jednotlivé kalendářní měsíce. Službu přesčas je možné v podmínkách policie nařídit předem a nikoliv bezprostředně před jejím započetím, jak vyplývá ze stanoviska odboru personální práce a vzdělávání policejního prezidenta ze dne 3. 1. 2008, č. j. PPR-2709/OPP-2007. Tentýž právní názor zaujal i personální odbor Ministerstva vnitra ve stanovisku ze dne 28. 1. 2008, č. j. MV-7700-2/SP-2008. V něm se totiž uvádí, že službu přesčas lze plánovat jen ve výjimečných případech, kdy je služebnímu funkcionáři předem známo, že v nadcházejícím období nebude možné splnit mimořádné služební úkoly v rámci základní doby služby příslušníků. Zároveň se v tomto stanovisku dovozuje, že pouze služební funkcionář rozhoduje na základě znalosti skutečností rozhodných pro zabezpečení úkolů jím řízeného útvaru o rozvržení doby služby podřízených příslušníků.

Dále ředitel žalované uvedl, že úkoly operačních středisek jsou rozpracovány v Závazném pokynu policejního prezidenta č. 109/2009, o operačních střediscích. Integrované operační středisko (dále jen „IOS“), kde v rozhodné době vykonával službu i žalobce, je útvarem Policie České republiky příslušného územního celku s přísným režimovým opatřením, který se mimo plnění součinnostně bezpečnostních a preventivních úkolů podílí na plnění represivně bezpečnostních úkolů kraje a v rámci integrovaného záchranného systému se podílí i na plnění bezpečnostních úkolů České republiky. O významném postavení IOS v rámci jednotlivých útvarů Policie České republiky svědčí i to, že je v něm výkon služby prováděn v nepřetržitém režimu služby v plánovaných směnách po dobu zpravidla 12 hodin, která však nepřesahuje 24 hodin. Vzhledem k významu plnění úkolů Policie České republiky s rozsahem území kraje až České republiky jako celku je dáno významné a nezastupitelné postavení příslušníka Policie České republiky zařazeného na IOS. Významu tohoto postavení odpovídají také jeho pravomoci, které nemá nejen běžný občan, nýbrž ani jiní policisté při výkonu služby. Podle č. 5 odst. 1 písm. b) a c) závazného pokynu policejního prezidenta č. 109/2009 policista zařazený na operačním středisku například organizuje, zabezpečuje a samostatně řídí, zejména podle typových plánů a projektů, nezbytná opatření, je-li tu nebezpečí z prodlení nebo hrozí-li závažné následky. Dále organizuje a operativně řídí v případě nepřítomnosti nebo nedosažitelnosti příslušných vedoucích policistů bezpečnostní opatření k řešení bezpečnostní situace. V obou případech o přijatých opatřeních neprodleně informuje příslušné vedoucí policisty.

Policisté zařazení na IOS jsou tak podle ředitele žalované oprávněni organizovat a řídit bezpečnostní akce, o nichž jinak rozhodují jen vedoucí služební funkcionáři krajského ředitelství policie. V uvedených případech rozhodují policisté zařazení na IOS nejen v důležitém zájmu služby, ale i v důležitém zájmu státu. Neopomenutelná je zejména ta skutečnost, že na IOS v rámci České republiky je nasměrována národní tísňová linka 158. Výkon služby policisty zařazeného na IOS je tak výkonem služby výjimečným, výlučným, jinou osobou nezastupitelným a zcela neopakovatelným. Výběru policisty na IOS se vzhledem k jeho mimořádnému postavení věnuje maximální pozornost a požadovaná doba trvání služebního poměru pro službu na něm je minimálně pět let. Jelikož se policisté na IOS střetávají s velmi citlivými a závažnými údaji s požadovaným stupněm utajení „vyhrazený“, je zde dána nutnost dosahovat alespoň velmi dobrých výsledků ve výkonu

služby podle služebního hodnocení. Policista zařazený v tomto policejním útvaru musí být samostatný, rozhodný, odolný a mít nadstandardní komunikační dovednosti. Rozhodnutí, které policista při výkonu služby na IOS učiní, je vždy jedinečné, neopakovatelné a nevratné.

Ředitel žalované dále uvedl, že z důvodu závažnosti a mimořádnosti plnění úkolů musí být výkon služby na IOS zabezpečen nepřetržitým provozem jak za plného stavu policistů, tak i v době snížení jejich stavu. Proto je k plnění úkolů IOS, tak jako v jiných službách, využíván institut služby přesčas. Ta byla a je policistům krajského ředitelství policie zařazeným na IOS nařizována v souladu s § 54 odst. 1 služebního zákona za podmínek stanovených v pokynu ředitele Policie České republiky, Správy Jihočeského kraje č. 205/2008, který upravuje základní dobu služby v týdnu a její rozvržení pro příslušníky Krajského ředitelství policie Jihočeského kraje.

Ustanovení § 54 služebního zákona sice podle ředitele žalované koncipuje službu přesčas jako službu výjimečnou, která nesmí být plánována předem tak, aby se stávala pravidelnou součástí doby služby. To však zároveň nevylučuje situaci, kdy služební funkcionář již předem ví, že úkol vyplývající z bezpečnostní situace nelze zvládnout podřízenými policisty toliko s využitím základní doby služby v týdnu, a proto s určitým časovým předstihem nařídí službu přesčas. Forma nařízení služby přesčas není zákonem stanovena. V praxi Policie České republiky i IOS se využívá osvědčená ústní forma, neboť změnu výkonu služby je povinen nadřízený vedoucí policista okamžitě zapracovat písemně do plánu služeb. Jedině tímto způsobem je možno zajistit bezkonfliktní softwarové zúčtování výkonu služby a všech složek vykázaných v plánu služby.

Ředitel žalované rovněž uvedl, že podle § 201 služebního zákona se za důležitý zájem služby považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru. Z § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, je přitom zřejmé, že policie slouží veřejnosti a jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo aplikovatelnými předpisy Evropských společenství nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu. Bezpečnostní sbor je povinen zajistit, aby tyto úkoly stanovené zákonem č. 273/2008 Sb. byly plněny včas a kvalitně. Proto postup, kterým jsou odstraňovány překážky bránící v plnění těchto úkolů, je v důležitém zájmu služby. Následně není rozhodné, o jaké překážky se jedná a jak dlouhé mají trvání, neboť podstatné je právě splnění těchto úkolů. S ohledem na význam a charakter uvedených úkolů je nutné konstatovat, že jejich včasné a kvalitní plnění je současně ve veřejném zájmu celé společnosti.

Ředitel žalované odkázal též na § 171 písm. h) služebního zákona, podle něhož se na nařizování služby přesčas nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru. Jedná se totiž o rozhodnutí, které má povahu rozkazu vedoucího příslušníka a vyplývá z potřeb služby. Soudem požadované správního uvážení je proto v takových případech zcela nereálné. Dále službu přesčas nenařizuje správní orgán ani služební funkcionář, který je podle § 2 služebního zákona oprávněn jednat a rozhodovat ve věcech služebního poměru. Navíc pokud o nařízení služby přesčas není vedeno řízení ani o něm není vydáváno

rozhodnutí ve věcech služebního poměru, které by podléhalo soudnímu přezkumu, nemohou soudy ve správním soudnictví posuzovat konkrétní důvody, které v jednotlivých případech vedly k tomuto opatření.

V závěru odůvodnění rozhodnutí o odvolání ředitel žalované připustil, že z porady policejního prezidenta s řediteli příslušných policejních složek ze dne 17. 5. 2007 vyplynul trvalý úkol č. 45/K, podle kterého jsou všichni služební funkcionáři a vedoucí příslušníci povinni případné plánování služby přesčas důsledně odůvodňovat důležitým zájmem služby, vyhlášením krizového stavu nebo ve výjimečných případech veřejným zájmem, jak to předpokládá § 54 služebního zákona. Účelem tohoto úkolu však bylo zamezit obcházení zákona a nikoliv donutit služební funkcionáře a vedoucí příslušníky, aby nařizování služby přesčas odůvodňovali formálně zpracovaným rozhodnutím ve věcech služebního poměru.

Podle ředitele žalovaného tedy bylo nepochybně prokázáno, že plánování služby přesčas žalobci bylo v důležitém zájmu služby a byly tak splněny podmínky pro její výkon uvedené v § 54 odst. 1 služebního zákona.

V žalobě proti uvedenému rozhodnutí o odvolání žalobce uvedl, že je zaměstnán na pozici vrchního inspektora žalované, IOS, pracoviště Písek. Služba na IOS se však svojí povahou liší od služby v ostatních výkonných útvarech policie. IOS se totiž z hlediska počtu jeho pracovníků na pracovišti v podstatě nijak netýká nápad trestné činnosti v územním obvodu ani různé mimořádné akce v působnosti ostatních výkonných útvarů policie. Na IOS jsou podle příslušných nařízení plánováni dva pracovníci ve 24 hodinové směně a za dobu jeho služby na tomto pracovišti se nikdy nestalo, že by tento počet musel být v souvislosti s mimořádnou událostí nebo závažnou trestnou činností na nějakou dobu navýšen. Tito dva pracovníci vykonávají na IOS stále stejnou činnost stanovenou závazným pokynem policejního prezidenta bez ohledu na to, zda v dané době nějakou práci mají nebo se v územním obvodu nic neděje. Proto i plánování služeb se na IOS liší od plánování služeb v ostatních výkonných útvarech policie. U IOS se totiž ví, že každý den na něm budou vykonávat službu dva policejní příslušníci a lze snadno spočítat, kolik příslušníků bude třeba k zajištění jeho chodu. V roce 2008 na něm sloužilo devět příslušníků a v letech 2009 a 2010 deset příslušníků Policie České republiky. Z tohoto počtu příslušníků byla zcela předvídatelná potřeba nařizování přesčasové služby na IOS, neboť na tomto pracovišti chyběli dva příslušníci. Činnost IOS je přitom dostatečně dopředu plánována a v uvedeném období na něm nebylo vyhlášeno žádné výjimečné, mimořádné ani krizové opatření. Je tedy nepochybné, že veškeré přesčasové hodiny byly na tomto pracovišti nařízeny z důvodu jeho nedostatečného personálního obsazení a snahy ušetřit finanční prostředky.

Dále žalobce namítl, že podle dopisu policejního prezidenta ze dne 10. 5. 2007, jehož součástí je i stanovisko analyticko-legislativního oddělení Policejního prezídia ČR, lze službu přesčas nařídit pouze mimo předem stanovený harmonogram směn a nesmí být plánována dopředu jako běžná součást plánu služeb. Jedinou výjimku představuje potřeba více příslušníků k zajištění určité akce. To se však z výše uvedených důvodů nemůže týkat IOS. Závěr žalované, že veškerá činnost na tomto pracovišti je důležitým zájmem služby, je nelogický, neboť velkou část stejné činnosti vykonávají i stálé služby obvodních oddělení a všichni policisté ve službě. K tvrzení žalované o problematičnosti personálního obsazení IOS vzhledem k nárokům na zkušenosti a kvalitu příslušníků v něm umístěných lze uvést,

že problém spočívá spíše v přidělení tabulkových míst na toto pracoviště. Navíc obsazení místa na IOS bylo řešeno i vysláním policisty v nižší platové třídě na stáž, během níž po několikadenním zaškolení bezproblémově vykonával všechny potřebné činnosti.

Podle poslední žalobní námitky není možné za důležitý důvod pro nařízení služby přesčas považovat překonávání dlouhodobých personálních problémů žalované, jak se uvádí v rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích sp. zn. 10 A 34/2010. Navíc podle tohoto rozsudku musí být nařízení přesčasové služby řádně odůvodněno, což se však v dané věci nestalo. V ní nepodal opravné prostředky proti rozhodnutí o nařízení služby přesčas, a proto nelze souhlasit s argumentací žalované učiněnou s odkazem na § 171 písm. h) služebního zákona, že toto její opatření nelze soudně přezkoumat. Jestliže tedy zákonné podmínky pro nařízení služby přesčas nebyly splněny, má žalobce podle svého tvrzení nárok na doplacení odpracovaných přesčasových hodin.

Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 29. 12. 2011, č. j. 10 A 75/2011 - 23, uvedené rozhodnutí o odvolání pro vady řízení zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V odůvodnění tohoto rozsudku soud odkázal na závěry obsažené ve svém předchozím rozsudku ze dne 20. 8. 2010, č. j. 10 A 34/2010 - 28, který žalovaná nerozporovala, což mělo podle jejího tvrzení za následek sérii dalších obdobných požadavků jejích příslušníků. I přesto je podle soudu nepochopitelné, proč žalovaná svoji tehdejší argumentaci aktualizovala v posuzované věci a v ní postupovala způsobem, který byl v minulosti soudem považován za nesprávný a nedostatečný. Pro judikaturní odklon od uvedeného rozsudku přitom soud nenašel žádný důvod a na závěrech v něm učiněných i nadále setrvává.

Proto soud uvedl, že institut služby přesčas může být podle platné právní úpravy využíván při splnění čtyř podmínek, kterými jsou důležitý zájem služby, z toho vyplývající předpoklad výjimečnosti služby přesčas, odůvodnění přijetí tohoto opatření a maximální rozsah 150 hodin v kalendářním roce, popřípadě vyhlášení krizového stavu nebo jiné výjimečné případy ve veřejném zájmu. Zákonodárce přitom ponechává pro služební praxi značný aplikační prostor v podobě poměrně široké definice obsažené v § 201 odst. 1 služebního zákona, která za důležitý zájem služby považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění jeho úkolů. Ve vztahu k nařizování služby přesčas tak bude podle soudu především věcí příslušných vedoucích příslušníků žalované, aby vždy v mezích daných tímto ustanovením zvážili potřebu, rozsah a přípustnost nařízení výkonu služby přesčas. Výjimečnost služby přesčas pak vyplývá především z toho, že zákonodárce její přípustnost podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž splnění nelze její výkon nařídit. Tuto výjimečnost lze dovodit již ze samotné úpravy uvedeného mimořádného opatření v rámci služebního zákona jako doplňkového fondu služebních hodin nad zákonem stanovenou základní dobu služby příslušníka v rozsahu 37,5 hodin týdně. Předpoklad výjimečnosti služby přesčas potvrzuje i stanovisko policejního prezidenta č. j. SP-350/PR-2007, podle něhož systematické plánování služby přesčas je v rozporu se zásadami zákona o služebním poměru. Proto nemůže obstát závěr žalované o jisté samozřejmosti výkonu služby přesčas.

Dále soud uvedl, že nařízení služby přesčas musí být náležitě odůvodněno, aby soud ve správním soudnictví mohl posoudit dodržení vymezených mantinelů správní úvahy

v tomto směru učiněné. O nařízení služby přesčas se nevede formalizované řízení a jedná se zřejmě o rozkaz vedoucího příslušníka. To však nic nemění na tom, že z hlediska aplikace § 54 odst. 1 služebního zákona a možnosti přezkoumání dodržení výše uvedených zákonných pravidel, jejichž eventuální nedodržení může zasáhnout do práv žalobce, je třeba, aby žalovaná jednoznačným, průkazným a nezpochybnitelným způsobem doložila, že služba přesčas není z její strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští platná právní úprava. Soud přitom nehodnotí výsledek úvahy správního orgánu, nýbrž pouze to, zda logicky plyne z objektivních okolností a zda k němu správní orgán dospěl řádným postupem. V opačném případě by došlo k vyprázdnění obsahu soudního přezkumu nařizování služby přesčas, který by se stal pouhou formální početní kontrolou odečtu 150 přesčasových hodin. Povinnost řádného odůvodnění nařízení služby přesčas vyplývá podle soudu též z obecných pravidel aplikace volné úvahy správního orgánu i stanoviska policejního prezidenta č. j. SP-350/PR-2007.

V daném případě však soud podle svého závěru nemohl ke zhodnocení postupu žalované přistoupit, neboť její rozhodnutí neobsahuje odůvodnění nařízení služby přesčas, jež by ho činilo přezkoumatelným. Ani správní spis v tomto směru neobsahuje žádné podklady. Za tohoto stavu nemohl soud posoudit, zda služba přesčas byla nařízena v intencích § 54 odst. 1 a 2 služebního zákona. Přitom jen při službě přesčas nařízené v souladu s citovanými ustanoveními služebního zákona by byl správný závěr žalované o nemožnosti proplacení 150 přesčasových hodin ročně z důvodu jejich zohlednění při stanovení služebního příjmu žalobce podle § 112 odst. 2 téhož zákona. S ohledem na tyto skutečnosti shledal soud rozhodnutí žalované o odvolání nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, a proto ho podle § 76 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání zrušil a věc podle § 78 odst. 4 téhož zákona vrátil žalované k dalšímu řízení.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, který je uveden v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítla, že bezpečnostní sbor je povinen zajistit, aby úkoly stanovené zákonem č. 273/2008 Sb. byly plněny řádně a včas, a proto postup, při němž jsou odstraňovány překážky bránící v plnění těchto úkolů, je v důležitém zájmu služby. Není přitom rozhodné, o jaké překážky se jedná a jak dlouhé mají trvání, neboť podstatné je splnění právě těchto úkolů. S ohledem na význam a charakter těchto úkolů je jejich včasné a kvalitní plnění současně ve veřejném zájmu celé společnosti.

Dále stěžovatelka namítla, že z § 54 odst. 1 služebního zákona vůbec nevyplývá podmínka výjimečnosti, jak dovodil soud. Naopak toto ustanovení poskytuje služebnímu funkcionáři manévrovací prostor pro případy, kdy ví, že výkon služby nebude možné zajistit s určitým počtem příslušníků v daném časovém úseku. Výjimečnost služby přesčas je presumována až v § 54 odst. 2 služebního zákona, podle něhož ji lze nařídit, jestliže bude vyhlášen krizový stav podle zvláštního právního předpisu nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu. Navíc plnění úkolů Policie České republiky je ve veřejném zájmu celé společnosti. Soud však argumentaci o nařizování služby přesčas ve veřejném zájmu odmítl

a v důsledku toho se ani blíže nezabýval skutečností, že žalobce byl zařazen na IOS a že na tomto pracovišti plnil úkoly, které nepochybně byly ve veřejném zájmu.

Konečně stěžovatelka namítla, že podle § 171 písm. h) služebního zákona není o nařízení služby přesčas vedeno řízení ani vydáváno rozhodnutí ve věcech služebního poměru, a proto ho nelze soudně přezkoumat. Soudy ve správním soudnictví tudíž nemohou přezkoumávat ani mantinely dodržení povinnosti odůvodnit nařízení služby přesčas. Jinými slovy řečeno soudu nepřísluší přezkoumávat konkrétní důvody, které v jednotlivých případech vedly k nařízení služby přesčas. Nařízení výkonu služby přesčas je nutné chápat jako akt řízení výkonu služby policisty, jímž je konkretizována aktuální potřeba výkonu služby. Výsledkem nařízení výkonu služby přesčas tak není formalizované rozhodnutí ve smyslu § 181 služebního zákona, které by bylo učiněno v písemné formě. Proto požadavek na řádné odůvodnění využívání institutu služby přesčas nelze uplatnit. Právní názor o odůvodňování nařizování služby přesčas, který byl vysloven v napadeném rozsudku, vytváří doslova začarovaný kruh. Vedoucí příslušník totiž není ve smyslu § 171 písm. h) služebního zákona povinen nařizování služby přesčas odůvodňovat, avšak soud vyslovil, že pokud toto opatření nebude přezkoumatelně odůvodněno, nemůže obstát. Soud tak nad rámec zákona zavazuje bezpečnostní sbor k novým povinnostem, které nejsou v zákoně stanoveny, přičemž zákonnost nařizování služby přesčas podmiňuje splněním těchto nových povinností.

Stěžovatelka tak podle svého přesvědčení postupovala při aplikaci § 54 odst. 1 služebního zákona správně a zákonně. Proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 12. 2011, č. j. 10 A 75/2011 - 23, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

V doplnění kasační stížnosti uvedla stěžovatelka stejné skutečnosti jako v kasační stížnosti a v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí.

Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že žalovaná nenapadená výrok rozsudku krajského soudu o zrušení jejího rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost a nikde netvrdí, že by rozhodnutí o odvolání obsahovalo dostatek důvodů. V kasační stížnosti žalovaná toliko namítá, že jí soud stanovil novou povinnost, která nemá oporu v zákoně. Žalovaná tedy podává kasační stížnost jen proti odůvodnění rozsudku. Navíc kasační stížnost je opřena o důvody, jež žalovaná neuplatnila v řízení před krajským soudem, ačkoliv tak mohla učinit. Z těchto důvodů je kasační stížnost podle žalobce nepřípustná a měla by být odmítnuta.

Pro případ shledání přípustnosti kasační stížnosti žalobce uvedl, že krajský soud vyvodil podmínky pro nařízení služby přesčas v souladu s ústavně konformním výkladem § 54 odst. 1 služebního zákona a nejedná se proto o žádnou povinnost stanovenou nad rámec zákona. Výklad pojmu důležitého zájmu služby podávaný žalovanou je přitom naprosto obecný. Žalovaná totiž musí plnit své úkoly běžným výkonem služby příslušníků. V daném případě však docházelo k zneužívání nařizování služby přesčas tak, aby jí byl nahrazen nedostatek příslušníků sloužících na IOS. Tato služba přesčas do 150 hodin nebyla proplácena a stala se běžnou součástí služby. Takové pojetí služby odporuje i stanovisku policejního prezidenta, na které krajský soud odkázal. Je věcí služebních

funkcionářů, aby dlouhodobý personální podstav napravili. Ti však na nedostatečné personální obsazení IOS vědomě nereagovali a dokonce ho ignorovali. Podmínka výjimečnosti pro nařízení služby přesčas pak vyplývá z jejího pojetí daného zákonem a interními předpisy Policie České republiky. Proto není zřejmé, proč žalovaná tuto podmínku rozporuje.

Dále žalobce uvedl, že § 171 písm. h) služebního zákona se vztahuje jen na bezprostřední nařízení služby přesčas, a nikoliv na přezkoumání, zda služba přesčas byla příslušníku nařízena v souladu se zákonem. Předmětem řízení pak není nařízení konkrétní služby přesčas, nýbrž nároky vyplývající ze služby přesčas nařízené v rozporu se zákonem. Službu přesčas je nutné odůvodnit kvůli zamezení libovůle služebních funkcionářů při jejím nařizování. Je přitom na uvážení žalované, jakým způsobem tak učiní. V každém případě však nařízení služby přesčas musí být možné zpětně přezkoumat. Navíc odůvodnění služby přesčas musí být provedeno ke konkrétnímu případu a nikoliv dodatečně obecným způsobem. Snaha žalované neodůvodňovat nařízení služby přesčas je výrazem jejího svévolného rozhodování. Povinnost řádně odůvodnit toto opatření byla ostatně žalované stanovena i závazným pokynem policejního prezidenta z roku 2007, který byl označen za trvalý úkol. V posuzované věci nebyla služba přesčas zdůvodňována a žalovaná to v současné době není schopna učinit ani zpětně.

Krajský soud tedy vyložil ustanovení § 54 služebního zákona po právní stránce správně. Proto žalobce v závěru vyjádření ke kasační stížnosti navrhl pro případ shledání její přípustnosti, aby byla zamítnuta.

V doplnění vyjádření ke kasační stížnosti žalobce zopakoval svoje předchozí argumenty a doplnil, že v jiné právní věci, která se týkala bývalého příslušníka vykonávajícího službu na IOS, žalovaná provedla výslechy třech osob. Z nich vyplynulo, že na IOS byla nařizována služba přesčas kvůli nedostatečnému počtu příslušníků. Kdyby tedy žalovaná v posuzovaném případě provedla takové dokazování, musela by dospět k jednoznačnému závěru, že služba přesčas byla nařizována v rozporu se zákonem.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Problematikou služby přesčas příslušníka bezpečnostního sboru v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce se již Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011 - 126, který lze vyhledat na www.nssoud.cz. V tomto judikátu se řešil případ příslušníka Policie České republiky, který byl zařazen na stejném pracovišti IOS jako žalobce v nyní projednávané věci. Také v tomto případě Krajský soud v Českých Budějovicích s odkazem na svůj předchozí rozsudek ze dne 20. 8. 2010, č. j. 10 A 34/2010 - 28, shledal rozhodnutí žalované nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů, neboť v něm nebylo řádně odůvodněno nařizování služby přesčas. Rovněž proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalovaná kasační stížnost, v níž uplatnila stejné námitky jako v posuzované věci.

Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011 - 126, uvedl následující skutečnosti:

„Především je namístě uvést, že Ústavní soud rozhodoval o návrhu skupiny 45 poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na zrušení celé věty první § 112 odst. 2 zákona č. 361/2003 Sb., která zní: „Příslušníkovi je stanoven služební příjem s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.“, a § 112 odst. 4 uvedeného zákona. Nálezem ze dne 15. 11. 2011, sp. zn. PL. ÚS 20/09, Ústavní soud návrh zamítl. V odůvodnění nálezu uvedl, že shledal, že napadená ustanovení § 112 odst. 2 věty prvé zákona č. 361/2003 Sb. a § 112 odst. 4 uvedeného zákona nejsou v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, a návrh proto podle ustanovení § 70 odst. 2 zákona o Ústavním soudu zamítl.

Stěžovatel v kasační stížnosti uvádí v podstatě tytéž námitky jako ve vyjádření k žalobě, přičemž s těmito námitkami se krajský soud náležitým způsobem vypořádal, Nejvyšší správní soud proto pro stručnost odkazuje na podrobné a výstižné odůvodnění napadeného rozsudku, s nímž se plně ztotožňuje. K jednotlivým stížnostním námitkám lze pak dodat následující:

Podle § 54 odst. 1 služebního zákona „Příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce“. Stěžovatel si toto ustanovení ve spojitosti s § 201 služebního zákona a zákonem č. 273/2008 Sb. vykládá tak, že postup, kdy jsou odstraňovány překážky, které brání v plnění úkolů stanovených zákonem č. 273/2008 Sb., je postup v důležitém zájmu služby. Následně není rozhodné, o jaké překážky se jedná a jak dlouhé mají trvání, neboť podstata je splnění právě těchto úkolů. Nejvyšší správní soud sdílí názor krajského soudu, že s takto pojatým výkladem platné právní úpravy nelze souhlasit, když předpoklad výjimečnosti služby přesčas vyplývá především ze skutečnosti, že zákonodárce její přípustnost podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž identifikace výkon služby přesčas nařídit nelze. Z toho, co stěžovatel uvádí, lze dovodit, že práci přesčas lze nařídit vždy, kdy je služebnímu funkcionáři známo, že výkon služby nebude možné zajistit s určitým počtem příslušníků v určitém časovém prostoru. S tímto názorem by bylo možno souhlasit, kdyby ustanovení § 54 odst. 1 služebního zákona znělo tak, že „Příslušníkovi lze nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce“. Takto však uvedené ustanovení nezní, neboť předpokládá, že k nařízení výkonu služby přesčas lze přistoupit pouze v důležitém zájmu služby. Tento důležitý zájem služby nelze pak shledat v tom, jak na to poukázal již krajský soud, když je dlouhodobý až trvalý nedostatek osob nahrazován zvýšenými nároky na stávající příslušníky nařizováním služeb přesčas s odkazem na důležitý zájem služby. Krajský soud správně prostor pro takový výklad platné právní úpravy nespatřil a správně poukázal na to, že napadené rozhodnutí se námitkami žalobce nezabývalo do té míry, aby bylo zřejmé, z jakých důvodů je žalovaná považuje za neodůvodněné. Jak již správně uvedl krajský soud, lze si představit vznik neočekávané situace způsobené např. momentální indispozici či absenci některého z příslušníků např. ze zdravotních či jiných důvodů, jež by byla oprávněně subsumovatelná pod § 54 resp. § 201 služebního zákona. Zda v takovýchto odůvodněných případech byla žalobci nařizována práce přesčas, však z odůvodnění rozhodnutí žalovaného není vůbec zřejmé.

Pokud stěžovatel v kasační stížnosti opakovaně odkazuje na § 171 písm. h) služebního zákona, podle kterého se na nařizování služby přesčas nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru, takže vedoucí příslušník není ve smyslu uvedeného ustanovení povinen odůvodňovat

nařizování výkonu služby přesčas, avšak soud vyslovil, že pokud nebude přezkoumatelně odůvodněn, tak je nezákonný, jde o zřejmé nepochopení odůvodnění napadeného rozsudku. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku výslovně uvedl, že nerozporuje tvrzení žalované o tom, že na nařizování služby přesčas se podle § 171 písm. h) služebního zákona nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru. Uvedl-li pak krajský soud, že je třeba, aby žalovaná jednoznačným, průkazným a nezpochybnitelným způsobem prokázala, že služba přesčas není z jejich strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, než které připouští platná právní úprava, má to dopad na případy, kdy jsou uplatňovány nároky vyplývající z nesprávné aplikace § 54 odst. 1 služebního zákona, tak jak je to namítáno žalobcem v tomto případě."

S těmito závěry vyslovenými v rozsudku ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011 - 126, se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje i v nyní projednávané věci a neshledává žádný důvod se od nich odchýlit. S ohledem na již zmíněnou skutkovou shodu posuzované věci s případem řešeným v rozsudku ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011 - 126, a na zcela vyčerpávající odůvodnění kasační stížností napadeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 12. 2011, č. j. 10 A 75/2011 - 23, a rozsudku téhož soudu ze dne 20. 8. 2010, č. j. 10 A 34/2010 - 28, pak zcela postačí na všechna tato rozhodnutí odkázat, neboť v nich je obsažena veškerá argumentace vztahující se k posuzované právní otázce.

Lze proto uzavřít, že odůvodnění rozhodnutí ředitele žalované ve věcech služebního poměru ze dne 21. 6. 2011, č. ŘKŘ-1141/2011, postrádá rozhodný důvod pro v něm učiněný závěr o splnění podmínek pro nařizování služby přesčas žalobci v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce. Krajský soud tedy nepochybil, když toto rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost zrušil. Důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. proto nebyl naplněn.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

Žalobce měl v řízení před Nejvyšším správním soudem plný úspěch, a proto soud podle § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil stěžovatelce povinnost zaplatit mu do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 7200 Kč, která se skládá z částky 6300 Kč za tři úkony právní služby po 2100 Kč (převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb, vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 8. 2. 2012 a doplnění vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 30. 4. 2012 podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.), a z částky 900 Kč za s tím související tři režijní paušály po 300 Kč (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2012

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu